

طاشينك
روزنامه
معمول
تأسیس: ۱۳۰۲

TACHINK
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN POLITIQUE & LITTÉRAIRE
Imprimerie Mamourian
SMYRNE

10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆԿ

Օ Ր Ա Թ Ե Ր Թ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏՐԳ.	ՎԵՑ.	ԿՈՒՄ.
ԻՋՄԻՐ	80	40 7/2	20
ՊՕԼԻՍ ԵՒ ԳԱԼԱՒ	80	40 7/2	20
ԱՐՏԱՍԱՀԱՆ	25	13 3/4	

Նամակներ պէտք է ուղղել՝ Թաշինկ
Հ. ՄԱՄՐԻԱՆԻ ԱՆՆ - ԻՋՄԻՐ

Journal Arménien «TACHINK»
Rédacteur - Directeur
HRAND MAMOURIAN - SMYRNE

10 ՓԱՐԱ

Ուղտն թրքոսիտի

Հարկմատան դարևոր, մեղկ, թուլացողի ու ճնշող միջոցառումն զուրկ կ'ընէ վերջնական թուրք Հանրապետութեան, այդ դարևոր կրկնակի ստորուկը:

Պարտականութեան այնպիսի անուշ ձայնը իրեն ալ առանձնացած արտին հետ խոսեր է վերջնական ու խոսեր է քաղցր ու թուլի բաներ:

Թէև քիչ մը ուշ, բայց զօրաւոր կը թուի այդ ձայնը:

Վերադարձ Հայրենիքը իրեն ալ սրտին հետ խոսեր է վերջնական ու խոսեր է կեանքի մասին: Վերջնական այնչափ գերազանցական վարկերն ունի:

Այս ձայնը միայնակ Արևելքի վերածնունդին աւետումն է:

Արևելքը երբ իր պատերազմներուն մէջ կը հոգեւորի, իր մայրենուն մէջ կ'ուզէր ու կը ծնէ: Այս իր մայրամուտը այնչափ միջին է, որչափ իր արշաւայտը լուսարձակ:

Թրքոսիտի յանկարծական ոտստումով մը զուրկ կ'ընէ իր առանձնանոցն, իր կանանոցն, որուն վրայ գերեզմանային ծանր կախարհէն էր ձգուած:

Դուրս կ'ընէ ան իր արգելաբանէն, իր անկողնոցէն: Վերջնական պայտաւորէն, ուր ցարդ երազներու, թոյրերու, բոլորեալ ու հնչողանքի անձնատուր կեանքի մը մէջ ընկողմանած մեղկօրէն կը թաւալէ իր անբովանդակ էութիւնը: Ուր յաջորդէ անձնատուրած այդ կեանքին մէջ էր ըմբռնած դեռ կոչում մը, որ մայրութենէ աւելի մեքենականութիւն մըն էր իրեն համար:

Դուրս կ'ընէ ան փրկարար ժամու մը մէջ, փրկարար գործ մը կերտելու: Դուրս կ'ընէ ան երբ իր այլը կը մորթեն պատերազմի դաշտին վրայ, երբ իր եղբայրը կը քաղաքին ղէպի պատերազմի ըսապանդանները, երբ իր քոյրը կը լլկին ռազմական քաղաքի գոտիներէն: Վրայ ու իր քոյրերուն և եղբայրներուն զաւակները անմարմնի քաղաքակրթութեան մը անուշով կ'անձնուին ու կ'որբացնեն քաղաքակրթութեան վայրենիքները...

Արևելքի մէջ հրաշքը կատարուած է արդէն, Թրքոսիտի դարևոր քննածուութեան զարթոյնը նոր յայտնութիւն մըն է Արևելքի վերածնունդին:

Մայրաքաղաքի թրքական համալսարանի ամբիոնէն կը խոսին իշխանուհի ինքնութիւնը, մաթիմատիկներ, կիւլտուրներ, ինքնութիւններ:

Անոնց ձայնը ցատուկի ու սրտով տուրբան ձայն է, որ կրնայ դառնացած արտուրէ մէջ խռովք մը պնդել. գեներ մը կերտել և լեռներ շարժել ու ծովեր ալ ծփել, քանի որ կնոջ ձայնը հայրենիքի վերադարձը մօր ձայնն է:

Ուշ ու յամեցած չէ դեռ այդ ձայնը կատարելու համար թէ՛ վերկարար և թէ՛ կործանարար դերեր ստանալու մէջ, որոնք այս հայրենիքին նոր ճամբաները պիտի յարգեն:

Թրքոսիտի երևումով ընկերային նոր քայլ մըն է որ կ'առնէ Թուրքիան:

Բայց այդ քայլը կրնայ տանիլ այս հայրենիքը ղէպի վերջնական կորուստ և ղէպի վերջնական փրկարարութեամբ: Թրքոսիտի այդ անդադնալի քայլերը առաջ նորոգողներէն կ'առնուին ունի միայն այս հայրենիքին ղէպի գահավէժ կամ ղէպի ազատագրումը ընթանալը:

Թող Թրքոսիտի զարթոյնը այս պա-

հուն զարգացման խոսքի կնոջ ա-կանջին իր թունաւոր բառերը, և թող Թրքոսիտի դեռ նոր բացուող շրթները, որոնք պատերազմային խոսքերու հրաշքով կրնան արտերը գազանացնել, արևելին ձայնը թող իրեն անձնած ինքն, Թրքոսիտի բերնին տիեզերական խաղաղութեան կոչը միայն պիտի վայելէ:

Ուղտն թրքոսիտի աշխարհի, Թրքոսիտի, ահա՛ ծեր ճանապարհը, այս չար-չարուած աշխարհին համար ձեր շրթները ներուն ուրիշ բան չի վայելի:

Մենք ստուգելու կ'ողջենք Արևելքի այդ ստուգելու և դարբնու բանասիրելու իր կենդանի գերեզմանէն անապատներէն յարուցելու անհեղինակ և նոր կեանքի մը կոչուելին առթիւ:

Այս երբ ինք կը խլարի հայրենիքի խնդիրներով առցուն, մենք, իբր հայ, ան-յիշաւորէն կ'ընենք իրեն:

— Զարթոյնի ժամուրդ խնդիրներէն ա-յն ոմիր դասական այս Հայրենիքի վրայ, Թրքոսիտի, ինչ՞ որ դուրս լուռ էիր երբեմն, և հիմա, երբ կը արտաբան, ինչ թէ քու Հայ քոյրերդ ալ օրին մէջը քու այսօր-ուան սուգիդ ու չիտանիդ պէս օրեր ան-ցուցին, ու կ'անցնեն դեռ, երբ սիրտդ ան-յիշաւորէն կ'առնուի և որբացուցին իրենց զաւակները, և ինչ՞ թէ պատմութիւնն է որ կը վերակենդանի, և միայն արեւ... եթէ կրնաս:

Ա.Լ.Օ

ՀԱՅԵԼԻՒՆ ՄԵԶ

Աւելի օր Դաշինքի մէջ Դաւան, Ժողովուրդի նիստին համաձայն նկարագրու-թեան մէջ, Առաջնորդ Ս. Հօր եպիսկոպոսացման առթիւ տեղի ունեցած քու-տարութեան մասին չէզք քուէ մըն ալ ըլլալ ինչպէս էր խմբագրութիւնը և անոր առջև զարմացման նշան մըն ալ դը-րած...

Թերեւս ոմանք այդ զարմացական նը-շանը տեսնելով, պահպանողականներն, աւելորդ համարած ըլլալ, և խնդրոյ ա-ռարկայ չէզք ալ, ո՞վ որ է, արտնե-ղած՝ խմբագրութեան այդ փակցուցած նշանին համար, որ ճակտին փակցուած խարանի մը տպաւորութիւնը կը թո-ղուր...

Խմբագրութեան այն օրն ըսել չու-ղածն, այսօր պիտի պարզեմ և անոնք որ մեղադրանք մը ըրած են, կ'ըստ մ թէ իրաւունք պիտի տան իրեն:

Թէ ինչու Ժողովին յաջորդ օրն չըսի ըսելիքս և այսօրուան կ'զգահմ, հիմակ պիտի բացատրեմ, համարող եղիք:

Այդ չէզք քուէ տուող երեսփոխան էջէնտին, կանոնէ օրէնքէ անտեղեակ, իբրե թէ իր ազատ գաղափարն արտա-յայտելու առակ զգալով ինքզինք. և անչուտ զազանի քուէարկու-թեամբ Առաջնորդ Ս. Հօր եպիսկոպոս-ացումը անտեղի կամ անյոյրմար գտնե-լով առանց հետեանքներուն վրայ մտու-ծելու տուած է իր քուէն, և լաւ է ըրած, սակայն...

Ահա այդ «սակայն»ը պիտի բացատ-րեմ որ խնդրոյ չըսելու համար ծիծաղելի, անհեթեթ կողմն է...

Այդ չէզք երեսփոխանը չէ խորհած թէ եպիսկոպոսացման համար մեծամաս-նութիւն պիտի ըլլայ և ըստ օրէնքի տե-ղեկագիր մը պիտի պատրաստուէր, որու տակ դարձեալ՝ ըստ սահմանադրութեան՝ պիտի ստորագրէին ինչպատ քուէ՝ տուող երեսփոխանները...

Երէկ զարմացմամբ տեսայ որ այդ տեղեկագրին տակ ստորագրած էին տասն և ութ երեսփոխաններ, չէզք չոգիա-ցած էր, չէզքութիւնը թօթափած, և քաջութիւնը չունեցած մինչև վերջ իր չէզքի դերին մէջ մնալու, ուրեմն իր ըս-կըզուէնքն, գաղափարն ո՞ր մնաց, ո՞ր գտնաց, ո՞ր ծակը մտաւ...

Իրաւունք ունէ՞ր, ըսէ՞ք, Դաշինք զարմացման նշան մը փակցնելու չէզքին առջև, հասկցա՞ք հիմակ, երբ զազանի քուէարկութիւն կայ, չէզք մնալը չատ զիւրին է, նոյն իսկ հակառակ քուէ տա-լը, բայց ինչու՞ չպահել որոշ գոյն մը, ինչու՞ քաջութիւնն չունենալ, մինչև վերջ իր հայեացքին վրայ մնալու, կ'տես-նէ՞ք ո՞ր է խնդրութիւնը...

Երեսփոխան մը որ չունենար բարո-յական արեւութիւնն իր քուէն պաշտպա-նելու, ծարր ու ծանակ ըլլալու արժանի է թէ ո՞չ...

Երեսփոխան մը որ սահմանադրական օրէնք չգիտեր, արժանի է երեսփոխանա-կան աթոռի վրայեւ...

Երեսփոխան մը որ պարագային և զկազմերուն բերամբ կարծիք ու գոյն կը փոխէ, օր մը առաջ «ոչ» կ'ըսէ և երկ-րորդ օրն իր ամբողջ հասակով կ'ապաղի տեղեկագրին տակ, իրաւունք չունի՞մ ծարրելու և միանգամայն արգահատելի գտնելու...

Դուք ըսէ՞ք...

ԵՍ

ԳԵՏԵՐ ՈՒ ԲԵՏԵՐ (1)

Մարգարէն հրատարակող «Բողոք» հանդէսի յարգելի Տնօրէն-խմբագիրը, հե-ռագրական և թղթատարական նախարա-րութեան ուղղած ռազմականութիւնը, պո-տական թերթի՝ ինքնակներուն մէջ կը դնէ. դատէր թէ ինչ հրաշքով Պիի երթալի «Բողոք» ծրարները կը փոխադրուին կարեւոր նամակատուէն, օրինակի համար... Այսպիսի թուրք մէլիւսի մը կըր-պակը:

Հրաշք մը չկրնար համարուիլ այս պա-րագրան քանի որ մէլիւսի յայտարարու-թեան համաձայն, առաջին անգամ չէ եղեր որ «Բողոք» ծրարները և ուրիշ թերթեր ալ նամակատուէն ուղղակի իր խանութը գալու պատեւը կունենան:

Ընդհակառակ ինչպէս պիտի խորհի ինձ պէս շատեր տարօրինակ է և անիմա-նալի հրաշք մը, որ Թուրքիոյ պէս Ման-մասարական և Ազատ երկրի մը մէջ գտնուի խմբագիր մը, ան ալ Հայ ըլլա-լու զօրադրութեամբ, որ թերթին վրայ 5 փարայի թուղթի կտոր մը փակցուցած ըլլալուն համար ամբարտաւանութիւնը ու-նենայ պահալը գնելու որ անպատճառ այնչափ տեղեկութեան անկալ...

Բաղադրութեան տեղեկութիւն մէջ ան-յամ, Թուրքիոյ չափ ազատական սկզբ-րունքներ յարգելու ընդհանրութիւն չէ տեսնուած ընդհակառակ մենք ազատու-թեան սահմանը այնքան ընդարձակած ենք որ միայն չնչաւոր էականութեւ ազատութիւ-նով չենք գոհանար, այլ Emancipation des objets! նամակները և թերթերն անգամ ազատ են մեր մէջ ուղղած տե-ղերին երթալու:

(1) «Ինքիւր ու բիծեր»ու մեր համակ-րելի նոր աշխատակիցը կ'ուստանայ շա-րաքը քանի մը անգամ թերթին ընթեր-ցողներուն մեծարիլ այս վերնագրին տակ օրուան նիւթերու վրայ գրուած հակերճ սրամտութիւններ:

Արդ երբեք արդար և տրամաբանա-կան չէ որ 5 փարայի փուլի համար ամ-բող թղթատարութեան պաշտօնէութիւնը, յարգելի խմբագիր, քեզ հաճոյ ըլլան, քու թերթիդ ներթալիք տեղը նորոյն, զայն մասնաւոր ծրարի մէջ տեղաւորեն, և յետոյ ալ խեղճ ցրտիչի մը միջոցաւ փողոցէ փողոց բաժանորդ գտնելով թեր-թը անոր ձեռքը հասցնեն ապահով...

Այսքան բնագիտական պահանջ կըր-նար գոյութիւն ունենալ գոնէ... 3000 տարի առաջ:

Եւ յետոյ անարդար է ուրանալ և ան-տեսիլ թղթատարութեան ընդգրկած ա-ռարկաներու ազատագրումի օգտակար արդիւնքները, քանի որ այդ սկզբունքին չնորհիւր վերջնական, «Բողոք» կրցաւ իր հրատարակութեան ի վեր օգտաւատ իրեր մը մէջ գտնուիլ... Թուրք հէլլա-ճիի մը կրպակը հրաւիրուելով:

Անչուտ է՞րն. Մ. Վարժապետեան այսպէս չիտրի... և իրաւունք ունի, բայց կ'կարծեմ որ գէթ մեր քաջ նամակ-ներուն մէջ բացալայտ ճշմարտութիւնն-ը պէտք չէ որ ուրանանք:

Ա.Յ.ՈՒՅԱՆ

ՄԱՄՈՒԼ

ԱՄԱԼԹԻՍԷՆ.— «Նայէ Ձերայէ Բրե-ւէ» թերթին հետագրածին համաձայն թէ՛ խորհրդէն մէջ անմեղներ գոհ կերթան, ամէնուս ալ իրական սարսափ կը պատ-ճառէ:

Պուլկարական թնդանքը կատարի յարձակման ընթացքին, դանազանութիւն չի դնէր զիւցազն կոռուներուն և հան-դարտ բնակիչներուն միջև:

Բնաշինը ընկու տառապանքներն է որ կը մզէ հիմա Պուլկար թնդանքները, կը մարտնչեն ոչ այլևս ամբար-տակները, բերդերը, զօրքերը կամ իրենց ղէպ իրենք զիրենք պաշտպանել կրցող-ները, կատարաբար և անխղճօրէն ար-ձակուած կրակը կը վնասէ նուիրական հաստատութեանց. կը կործանէ մզկիթ-ներ, կը քայքայէ տաճարներ, կը հրդեհէ մարդասիրական պատասպարաններ և կըս-պանէ կիներ, ծերեր, մանուկներ:

Խորհրդէն հիւսկատաները Պոսոյ դեռ-պաններն ամակցութիւն՝ չէզք գոտի մը սահմանումը խնդրեցին, իրենց հպատակ-ները պաշտպանելու համար:

Միայն այսպիսի սակայն, Բայց եթէ պէտք է ուրակոծումն ազատ կացուցա-նել եւրոպայի քաղաքացիները, ինչու՞ համար հիւսկատաններուն մարդասիրու-թիւնը աւելի լայն չխորհեցու և ինչու՞ համար իր հովանին չտարածեց նաև օս-մանեան հպատակներուն վրայ որոնք է-տիրէին բնակչութեան մեծամասնութիւնը կը կազմեն այսօր:

Պատերազմն իրաւունք կուտայ Պուլ-կարներուն պաշարման առէն միջոց գոր-ծածել, յարձակիլ, բերդերը ուժաւորել ևն., բայց երբեք իրաւունք չի տար որ անգէն, պաշտպանութիւն անկարող ծերե-րը, կիներն ու մանուկները ուղարկէ փճանան:

Ասոնք մարդասիրութեան իրաւարա-րութեան կը վերաբերին: Պատահամբ պաշարեալ քաղաքի մը մէջ գտնուող ան-գէն, զիմարդիւ պարտականութիւն չու-նեցող քաղաքացիներ, Եւրոպացի թէ՛ Օսմանցի՝ ինչ կ'ըզէ ըլլայ, պէտք է պո-տերադական խոյանքին տոջ և հաւատա-րապէս յարգուին:

Դերմանացիները երբ 1871 ի պատե-մին Բարզը պաշարեցին, իրենց թնդա-

նօթները միմյան քաղաքին բերդերուն ուղղեցին չինստիտու համար ոչ միայն քաղաքացիներուն ալ և այն չինստիտու գործ պատմութիւնը և գեղարուեստը յազարմացուցած են:

Պուրկարները սակայն կերելի թէ մարդասիրութեան, գեղարուեստին ու պատմութեան ինչ ըլլալը չեն գիտեր: Գէթ աս կը հետեւի «Նայէ Պրայէ Բրէսէլ»ի գրած: Ներքէն:

Պուրկարները մարդասիրական գէաջումներէ զուրկ եղած պէտք է ըլլային, չի՞նք տարեւել համար Էտիրնէ մասքը գերմանացի հիւանդապահէինք: Եւ որոնք սիրով յանձն առած էին արկածնալ քաղաքին հիւանդներուն ու վիրաւորեալներուն դէպ ու դարման չնորհելու:

Էտիրնէն պաշարողներէն իրեն մարդմարդասիրութիւն և համակրութիւն կը պահանջուէր անդէն և տկար էտիրնէն նկատուած:

Ճշմարիտ քաջութիւն չէ բնաւ տկարներն և անգէները բնաջնիւ ընելը: Պուրկարները այսպիսի վեհանձն քաջութիւն մը չկրցան ցոյց առլ Էտիրնէի պաշարման մէջ:

Էտիրնէի հիւպատոսներուն ցարդ բռնած ընթացքը սա կը յատկանշէ թէ եւրոպայի մարդասիրութիւնը սնանկացած է, թէ Էտիրնէի օտմ. հպտտակ ստուար բնակութեան մը քով քանի մը եւրոպացիներու կեանքը միայն արմէք և կարեւորութիւն ունի...:

ԲէժՕՅԼԻԻԼԷՆ. — Այսօր հակառակ որ քաղաքակրթութիւնը այնչափ յատկացած է, քրիստոնեայ եւրոպային սրտէն մոլորաւորութիւնը չնչուած չէ դեռ:

Այս մոլորաւորութիւնը չաճախելի միտումներու միանալուն պէս, միջին դարու մթութիւնը և զօրային հոգին դարձեալ երևան կուգայ:

Այսօր տիեզերքի մէջ «բնական ընտրութիւն» (Selection naturelle) անուն վարդապետութիւն մը կը տիրէ: Անոնք միայն կ'ապրին որոնք գոյութեան կոտիին մէջ յաղթական կը հանդիսանան: Այս կռիւն մէջ տկար եղողները գոյութեան իրաւունք չեն ունենար: Ամենուրեքներէն մէջ «գուն մեծի» եւ ապրիմի յանկերզ կայ այսօր:

Եւրոպայի մէջ վեց մեծ տէրութիւն կայ, այս վեցին իւրաքանչիւրը մեզ նըկատմամբ տարբեր տարբեր ծրագիր և նպատակ կը հետապնդէ: Որը մեզ բոլորովին ուսեղ լինողներ կուզէ, որը մեր կլլուեցին առաջ գալիք փնտր երևակայելով ատեն մըն ալ մեզ սպրեցնել կ'ուզէ:

Մեր հոգի կողմը մանր մունք քանի մը տէրութիւններ կան: Ասոնց ալ միակ վաւաքը մեզ Ասիոյ եղիւրդներէն վոնտել ու մեր տնոը գալ հաստատուել է: Պուրկարիոյ և Սերպիոյ պէս կատալարութիւններ միշտ մեր փնտրով մեծնալու յոյսը կը տածեն: մասնաւոր Պուրկարիան անգամ մը որ Պոլսը առնէն ալ բոլոր աշխարհին տէր պիտի հոլակէ ինքզինք...:

Յունաստանը եթէ ըսես, ան ալ հին Հելլադան վերականգնելու ցնորքով կը

սնանի: Ան Ալեքսիոյի օգոստ ու Մեծի, իր իր օրինաւոր ապրանքը, ձեռք ձգելու կ'աշխատի: Անա կը տեսնէ որ այսօր աւերող աշխարհ մը զի ձեռնէր որ մենք կ'եղանաւա՞ք» կ'ըսեն կ'որ:

Ասկէ վերջը մենք մեզ խաբելու և բան մը չեղած տեղը չալլով ծախելու տեղի չունինք: Այսօր Ասիոյ մէջ մեր դիւքը վտանգի մէջ է: Գերմանիա, Պուրկարիան և Պաղատա երկրորդութիւն կը չինէ: Ան Լիւա Իւրաի և Պարսիոյ ծոցերով խնեթ կ'ելլէ կ'որ:

Յիւստան Պաղատաի կու տալու երևակայութեան իսկ Ռուսիա ամբողջ Սև ծովը եղբոր և Արեւելեան Ասիան իւրաքանչիւր ցնորքին կը ծառայէ: Մէկ խօսքով ամէնքն ալ մեզի վնասելու թ'առ կը կը զարնեն կ'որ:

Այսօր պէտք է Ասիոյ գոյութիւնը պահպանելու համար միջոցներ խորհիլը մեր աւագ պարտականութիւնն ընենք՝ պատերազմը շարունակելով հանդերձ:

Այսօր եթէ մեր երեսին կը խնդան, պատճառն այն է որ չուն ունին մեռնէ: Եթէ այս չահը վերնայ անոնք թշնամի են մեզի:

Մենք այսօր եւրոպայի վիճակին գալու համար պէտք է յոտից ցգլուխ փոխուենք: Նոր իսկ մեր դուրսներուն մէջ եւրոպական ուղեղը դնելու աստիճան:

Եւրոք քաղաքականապէս ինկած ենք, մեր երկրին մէջ օրինաւոր և կանոնաւոր ազատութիւն չկայ: Թղթատարը տէրութեան սեփականութիւնն է և երկրին գանազան կողմերը հինգ տասը օտար թղթատուն կ'ստանան:

Տնտեսապէս վիճակին աւելի ողբալի է: Կերած ալեւորէս սկսեալ մինչև հագած կոշիկին եւրոպայէն կուգայ: Եթէ եւրոպա օր մը ելլէ տարի մը բան չի զրկէ անօթի և մերկ մարմին բան մը չի:

Այս պատերազմէն և այս պատերազմը յատալ թերող պատճառներէն պէտք եղած դասը առնելով՝ «Էտիրնէ» և Էտիրնէ փնտրմալի դրութիւնը ձգելու աշխատինք: Այսօր երկրին ամենամեծ աղիւսը Արդարութիւն, Ապահովութիւն և Բարօրութիւնն է:

Ասիական ու ընտկալութեան և ոչ սահմանադրութեան չըջախէ կարելի եղաւ իրագործել, վաճառի մարդուն համար գործ (և ոչ թէ գործին համար մարդ) պատրաստելու ունակութիւնը չկրցանք թօթալի:

ԿԵՐԵՒՈՐ ԱՋԴ

Ծանօթ ատամնաբոյժ Տօթթ. Միքայէլ Տիրացուեան երէկ առաւօտ յանկարծ ըտտկուած ըլլալով Մաղիսիա մեկնել, իր յարգելի հօր ծանր հիւանդութեան լուրը ստացած ըլլալով, ստիպուած պիտի բացակայի քաղաքէս քանի մը օրեր և այդ պատճառաւ գոց պիտի ըլլայ իր դարմանատունը, ուստի արժան կը դատէ թիւթիս միջոցաւ յայտնել այս պարագան և իր բողմաթիւ յաճախորդներուն և ուսնիւրուն յերողամտութիւնը խնդրել:

Դ'ըսեմ, ես ինքս բանալ զուները ներողութիւն խնդրելով զայն վար դրած ըլլալու:

Մարաշիտը վայրկեան մը ինքնիրեն հարցուց թէ կ'իթալէն չէր խնդացած:

—Ասիական ձեզի կ'ըզարմացնէ, շարունակեց Պաթիլի կառավարիչը, քանի կը մտածեմ, երէկուէն ի վեր այս մտածումը չգնաց մտքէս, չեմ գոհարար դարձանալով, ես, այլ իմ մարացած եմ, խնդացած, ստրտախաճար: Այս մարդը կեանքս իր ձեռքին մէջն ունէր, և ստիպուեցայ ազատ թողուլ զայն...:

—Հանդարտէ, սիրայի կ'իթալէն, բացատրէ աւելի որոշապէս: Եթէ այդ երէկալայածիդ չափ մեծ չէ:

—Երկինք լսէ ըսածդ, ըսաւ կ'իթալէն, իր անարեկ աչքերը դարձնելով:

Եւ սկսաւ պատմութիւնը, կատախանդն տրամին որ տեղի ունեցած էր Պասթիլի մէջ և որու ներկայ գտնուեցան մեր ընթերցողները:

—Ինչ կ'ըսես, աւելցուց ան լրացնելով:

—Կ'ըսեմ թէ հիանալի է, և պէտք է

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՅՈՒՂԱՐԱ

Առաջնորդ Ս. Հայրը, ընկերակցութեամբ Բաղաք. Ժողովոյ անդամներ Տիրան Էֆ. Աշնանի, Ելէկ շնորհաւորական այցելութիւնը տուաւ քաղաքիս նոր Հաքիմ Իպրահիմ Էֆ. Ս. Առաջնորդ Ս. Հայրը լաջող և օգտակար պաշտօնավարութիւն մաղթելով ըսաւ, որ Իգմիրի գործերը ինքին շատ են արդէն, բայց դուք մասնաւորաբար ծանրազգաց վիճակ մը պիտի ունենաք, նկատելով որ Ձեր հանդուստի նախորդը իր ձեռնութեան և յաճախակի հիւանդութիւններուն պատճառաւ շատ գործեր երեսի վրայ ձգած էր, ինչպէս որ մենք ալ ազգային տեսակէտով չափազանց կարեւոր գործ մը ունինք, Պալթագ սրեան խնդիր անուշով, զոր տարիներէ ի վեր չի կրցանք լինցնել և զոր կը յուսանք որ Ձեր օրով շատ զիրութեամբ պիտի կրնանք վերջացնել: Հաքիմ Էֆ. խոստացաւ ոչ մեկ զիրութիւն չի զլանալ:

—Առաջնորդ Ս. Հայրը և Աշնան Էֆ. շնորհաւորական այցելութիւն տուին նաեւ քաղաքիս նոր Էլեզ, Հրամանատար Իսմայիլ Պազըլ փաշայի: Պազըլ փաշան Կին ծանօթ մը ըլլալով շատ սիրալիք ընդունելութիւն ըրաւ: Ի սէջ այդք ըսաւ, թէ ինք վերջերս Մակեդոնիոյ կողմերը գտնուելով, աչքովը տեսած է Հայ զին. ուժերներուն հայրենասիրութիւնը և քաջութիւնը և թէ Թուրքերը ասիական պարտութեամբ կ'իստատուին: Առաջնորդ Ս. Հայրը և Աշնան Էֆ. պատասխանեցին թէ Հայրը ամէն ուրեք նոյն հաստատութիւնը և անձնուէր հայրենասիրութիւնը ցոյց տուած են իրենց միակ խնդիրքն է որ իրենք ալ իբր այս հայրենիքին հարգատ գաւակները նկատուեն և ոչ թէ իբր խորթ գնակները, բայց զգալիաբար հակառակ իրենց ապացուցած հայրենասիրութեան միշտ զգալիութիւններէ զլուխ առած չունին: Գոմաստան փաշան հաւաստեց թէ Հայրը ամէն ուրեք սիրուած են Թուրքերէն, և եթէ երբեմն բաներ մը կը պատահին, ատոնք պէտք չէ վերագրել ընդհանուր թրքութեան:

—Երէկ Ազգ. Երկսեռ վարժարանաց Տիկնանց խնամակալութիւն և Ուսումն. Խորհուրդ խառն նիստ գումարեցին Մասրուպիան վարժարանի մէջ նախագահութեամբ Առաջնորդ Ս. Հօր, Ներկայ էին Ազն. Տիկնայք Ս. Թ. Սպարթալը, Ա. Կ. Արապեան, Բ. Ս. Սպարթալը, Ս. Մարկոսեան, Հ. Գ. Փափաղեան, Մ. Մատանեան և Տիւրք Համբարձում Նիգամետ, Կարապետ Տիպլի, Զարին Գագազեան: Սոյն խառն նիստի զլխաւոր պատճառն էր զրազիլ ինչպատ վարժարաններու տրուելիք հանդէսի խնդրով, նկատելով որ նպաստներու մասնակր կը յառաջանայ և թէ պէտք է այս մասին վերջնական կարգադրութիւն մը ընել: Ինչպէս յայտնի է ամէն տարի պարահանդէս մը կը տրուէր ուրկէ կը գոյանար 100—120 ոսկի, մնացեալ 50—60 ոսկին ալ կարելի կըլլար որդեգրութիւններով և

որ ամէն զնոյ կապուէնք այս երիտասարդին հետ: Այդ իմ գործս է:

—Զայն կ'ձանչնամ ուրեմն:

—Ո՛չ, բայց մէկը կ'ձանչնամ, և այդ կ'ըսէ, ապահով եղիք, յանձն կ'առնեմ վտանգի պահուն կ'իզի լուր տալ, բայց վտանգ... չկայ, այս երեկոյ կամ վաղը, երիտասարդ Բարտանան իշխանութեան տակ պիտի գտնուի:

—Իւ հանդարտ ձեզ ինծի լաւութիւն կ'ըրէ, ըսաւ կ'իթալէն, կ'սկսիմ չնչել, եթէ ձեռքդ ինչայ, բեր ինծի, Պասթիլի մէջ այնպիսի զնտաններ կան որ...:

—Հանգիստ եղիք, վաղը, պիտի բերեմ քեզի Բարտանանը, ոտքը ձեռքը կապուած, եթէ ատկից լաւագոյն բան մը չըլլայ ընելիք...:

Կ'իթալէն, իր կարող մտաւ, աւելի հանգստացած:

Այս վայրկեանէն իսկ ձեռքերի Բարտանանը անապարտեօք կ'մտնէր իր սենեակը, իր հողուստը կ'հազնէր, և Տիւթիէ կ'ըսէր:

—Տասնեկնից ոսկի քեզի համար եթէ բաւ մը իսկ չըսես ինչ որ պատահեցաւ քեզի, զուշայի հարուած մը փորիդ եթէ

այլն ձեռք բերել, որով Ուսումնական տարեկան պետեմէն կը գոցուէր առանց քացի: Այս տարի զմարդդաբար քաղաքական ծանօթ պատճառներով հնար չէ պարահանդէս տալ և հակառակ երկար խորհրդակցութիւններու ուրիշ ոնէ նպատի միջոց ալ չի գտնուեցաւ որով կարելի ըլլայ 100—120 ոսկի ապահովել: Ուստի որդուեցաւ վարդանանցի՝ օրը Սինէմի ներկայացում մը տալ, ուրկէ եթէ 50 ոսկի գուտ հասցի մը գոյանայ, մէկ երկուս միս վերջի ալ զպրոցական կամ դաշտային հանդէս մը տալ և ջանալ մնացեալ գուժարն ալ անկէց գոյացնել: Վարդանանցի օր Սինէմի ներկայացման կարգադրութեանց հոգը ստանձնեցին Տիպլի, Նիգամեան և Գագազեան Էֆ. ներք, որոնք իրենց կողմէ կարգուելիք յանձնախումբը մը հետ պիտի աշխատին կարելի եղածին չափ արդիւնաբեր ընել սոյն ներկայացումը:

—Ուսումն. Խորհուրդը իր վերջին նիստին մէջ որդեցի մէկ ամսուան համար արտաքսիլ Միսրուպիան վարժարանի է, Դասարանի շաղկերտներէն Վաճան Մըսրիւան անուն պարունը որ հակառակ իրենց դասարանին եղած պաշտօնական ազգարարութեանց զպրոցի կանոններուն հակառակ ընթացք ունեցած էր: Նոյնպէս որդեց յառաջիկայ նստին հրաւիրել վարժարանի անգլիներէն ուսուցիչը և Թերթի մը մէջ հրատարակած Դրդ դասարանի աշակերտներուն ուղեւալ նամակի մը մասին բացատրութիւն պահանջել:

—Ազգաւուէր Հայուհեաց մասնաճիւղը երէկ նիստ գումարեց Առաջնորդարանին մէջ և զբաղեցաւ մասնաճիւղի հաշուական խնդիրներով, Ներկայ էին Ազն. Տիկնայք Աշնան, Պապլի, Ներսէսեան, Թորոսեան և Օրդք. Պողոսեան, Սալաւաճեան, Հովեան, Սինկիւհեան:

—Գոնեայի Առաջնորդ Դեր. Տ. Թաթուլ Մ. Վ. բժիշկներու խորհուրդով Գորտելի պիտի փոխադրուի քանի մը օր կազդուրուելու համար:

ՏԵՂԱՍԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿՈՒՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐԻՆ Ա պաշտօնապէս կը հերքէ «Բէյուլլէ»ի հրատարակած այն լուրը, որու համեմատ իբր թէ Մաքրի չըրջականները յուճական աւազակախումբ մը երևցած է:

ԱՆԱՏՈՒԼԻ գրածին համեմատ, Պատ. Ատանը 1 տարուան բանտարկութեան դատաւարներ է ոստիկան Դուրդըլ Մուսթաֆան որ իբրեւ կաշառակեր ամբաստանուած էր:

ԵՐԼԷԿ սկսաւ Պատ. Ատանին առջև քաղաքացիական երաժանատար Հիւսնէն Հիւսնի պէյի դատաւարութիւնը, որը, ինչպէս յայտնի է, ամբաստանուած էր որպէս ժամակից ոստիկանական ծանօթ կաշառակերութեանց:

Պատ. Ատանը այս ամբաստանութեամբ գործէն հանեց կուսակալի դռնապան Զօհրախ աղան:

ՆԱԽԸՆԹԱՅՈՐ, իստահանագիտութեան խա-

երէք խօսիս, որու որ ըլլայ, ընտրէ:

—Տասնեկնից ոսկին կ'ընտրեմ, ըսաւ Տիտի շատ երջանիկ այսօրան լաւ կ'երպով ազատուելու:

Եւ առանց այլեայլի սկսաւ ձեռքը դնել քսակին: Է՛ջ:

—Այժմ ըսաւ Բարտանան, գնա լուր տուր Պ. մատակարարին թէ արթնցած եմ, ինչպէս քեզի հրաման տուած է: Քիչ մը առաջ նրբանցքին մէջ, Դեա ուրեմն ապուշ, չես հասկնար:

—Այո՛, այո՛, կը հասկնամ որ Պ. միւլ ձեզի իմ տեղս առած է... կը վազեմ անոր իմաց տալու...:

Բարտանան տեղաւորուեցաւ քաղկաթոթի մը վրայ, սրունքները երկնցուցած, իր բաժակը լեցուց խմելու վրայ եղած ըլլալու համար և ղէպքերու ընթացքին սպասեց:

Ինչ որ լսած էր կ'որ փոքրիկ սանդուղին վրայ, բոլորովին փոխած էր իր որդու մը, որովհետեւ մեր ընթերցողները հասկցան որ Բարտանան խոսակցութեան ամենէ չահեկան մասին ունիղիք եղած էր ընդմէջ մարաշիտին և Պասթիլի կառավարիչին:

“ԳԱՇԻՆՔ”Ի ԾԵՐՓՈՆԷ [113]

ՍԻՆԷԼ ԶԵՎԱՔՈ

ԲԱՐՏԱՆԱՆՆԵՐԸ

ԱԵ.

ՀԱՅՐԵ ՈՒ ՈՐԻՆ

—Այո՛, գէթ կ'հաւատամ:

—Այդ պարագային, կրնանք ապահով ըլլալ, միջոց մը գիտեմ այդ Բարտանանի ձեռք անցնելու և լուրիսան դատաւար տելու: Բայց ինչպէս կրցաք իմանալ:

—Որովհետեւ իմ իշխանութեան տակն ունէի զայն քանի մը օր, իբրեւ Պասթիլի կառավարիչ, ինծի իբրած էին և յանձնարարած որ մտնէ ըրես հսկիմ:

—Բայց այն ժամանակ, խնդիրը շատ պարզ է, ըսաւ մարաշիտը:

—Ինչպէս:

—Միթէ այլ եւս գիտաններ չկա՞ն Պասթիլի մէջ:

—Բայց ազատ է, զուրմ է, ըս. տիպուեցայ ազատ թողուլ զայն, ինչ

NATIONAL UNION SOCIETY LTD

ՈՐՈՒ ԴՈՐՏԸ ՓՈԽԱՆՑՈՒԱԾ ՈՒ ԵՐԱՇԽԱՌՐՈՒԱԾ Է

PHOENIX ASSURANCE COMPANY LTD

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ԼՕՆՏՈՆԻ ՄԷՋ 1782 ԻՆ

Ընկերությունը ընդհանուր դրամագրությամբ

պահուստ, Գոյքերը եւն. աշկի է քան

Վճարած է միևնույն պայմաններով համար աշկի քան

Անգլ. Ոսկի

15.000.000

88.000.000

Այս հասկացմանը ընկերությունը կ'ապահովագրե հրդեհի դեմ շենքեր, ապրանք, կարասի, գործարաններ, եւն. նպատակաւոր պայմաններով:

ԾՈՎԱՅԻՆ ՃԻԻՂ

LIVERPOOL 11 DALE ST

PHOENIX OF LONDON

Այս ընկերությունը կ'ապահովագրե նշանակալից ամեն տեսակ ապրանքներ, ընդդեմ ծովային սպիտակեցում:

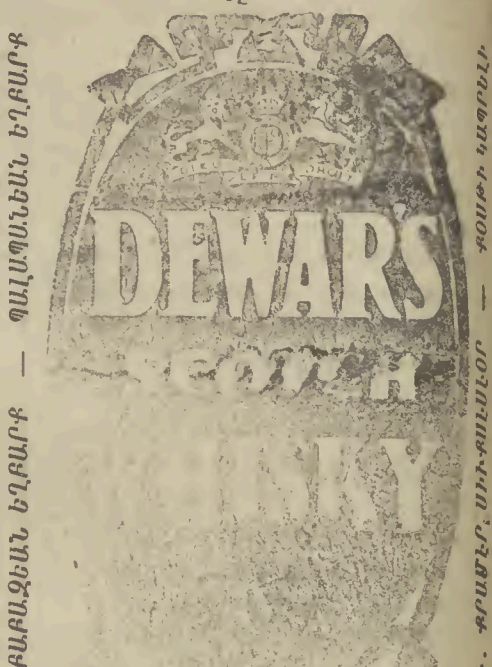
Լիսագոր ներկայացուցիչ Իզմիրի

Լ. ՆԻ Լ. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆ

ԲԱՍՏԱԾ ՆԱԶԱՐԷԹ ՊԱՐԲՆԵԱՆ 33, 35, 37

ԱՅՍ ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՆ

Կը գտնուի հետեւի վաճառատուններում
մէջ.

ՀԱՅ ԼԱՅՑ ԵՒԼՆ. ԵՒԼ.

ՄԵՄ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՔ ՏԻԳՐԱՆ Գ. ՆԻԳՕԹԵԱՆ

ԾՐԱՆԿԱՑ ԹԱՂ Թ. 38 — ԻՋՄԻՐ

Դեկտեմբեր 29 - 30 - 31 և յաջորդ օրերը

Սաքիւր 1000 հատ

Տօներու ամբողջ պիտի վաճառուին վաճառատանս մէջ կանանց համար յատուկ վերջին ն փաճեւածեան վրայ պատ. րաստուած Տրա քաշ-բուսիւններ, չուլագիւններ, տրաի վրայ միլիթէր սաքիւր, անմրցելի գիւններով:

Ունինք նաեւ

Լուծրըյի և Բիւլըի վրայ պատրաստ բալթօներու ճախ տեսակ մը, կ'ընդունինք նաեւ ապսպրանքներ:

Փութացէք ԱՌԻԹԵՆ ՕԷՄՈՒԼԼ

125-27

BANQUE D'ORIENT ՊԱՆՔ ՏՕՐԻԱՆ

Հաստատուած Թանապանի Ազգ. և Տըչանտի Ազգ. գրամատան կողմէ

Դրամագրուի ամբողջութեամբ գրուած ֆրանք 10,000,000

Կեդրոնաւոր ԱՌԵՆՔ

Մասնաճիւղ Կ. Պոլիս, Իզմիր, Սելանիկ, Ալեքսանդրիա, և Դաշիւր Գործակալու Թիւն Ի Համպուրկ:

Պանք տ'Օրիան գրամատանի ամեն տեսակ գործողութիւններ կ'ընէ, ինչպէ՝ գանձում եղջում Առեւտրական թղթերու, հաւաքական վրձարմունք, առուծախ փոխգրքու և ձեւերով Աշխարհի զլխաւոր քաղաքներու վրայ կուտայ վարկերու բացման գրեր, ախ ամեն տեսակէ արժեքաւորութիւն, բացում ընթացիկ հաշիւներու, գրու արժէ քղթերու և ապրանքներու վրայ են. են:

Ա Ի Ա Ն Դ Ն Ե Ր

Պանք Տ'Օրիան կ'ընդունի գրամի Աւանդներ հետեւեալ օակերով

1 1/2 0/0	3 ամուսն աւանդի մը հասար
2 0/0	6 " " " "
3 0/0	1 ամուսն " " " "
3 1/2 0/0	2 " " " "
4 0/0	3 " " " "

Բարեկործական Հաստատութիւններու աւանդներն վերէի օակերէն 1/2 0/0 առաւ Թիւն մը կ'ընդունին:

Ի տես վճարելի աւանդներուն համար՝ միակ տնձի սը կողմէ և 100 Օսմ. օսկիէ աւելի, Պանք տ'Օրիան տարեկան 2 1/2 տոկոս մը կը յատկացնէ:

Պանք տ'Օրիան Հասարակութեան արամագրութեան տակ գրած է, տնչան վարձքի ֆոնդներն իր Հաստատութեան մէջ գտնուած գրամարկներն, հոն գրամ և արժեքաւոր աստղանքներ պահելու համար:

ROYAL EXCHANGE ASSURANCE

ՌՈՅԱԼ ԷՔՉԵՆՃ

ՀՐԴԵՇԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնեալ 1720 թ. Ի ԼՈՆԴՈՆ

Գոյք ընկերութեան

Ա. Ո. 5,000,000

Վճարեալ Ապահովագրեալներու

» 42,000,000

ՀՐԴԵՇԻ ՃԻԻՂ.— Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ և ամեն կը կալուածք, կարասիք, ապարանք, նպաստաւոր պայմաններով:

ԿԵՆԱՐԻ ՃԻԻՂ.— Ընկերութիւնը նպաստաւոր պայմաններով կ'ապահովագրէ քաղաքէ կեանքի տեսողութեան վրայ: Պանք ապահովագրութիւնը, Ընկերութեան քաղաքագրութիւնն են. և նաև Աւելի մանրա հասնութեանց համար գիւնը:

Կ. Ո. ՈՍԿԱՆԵԱՆԻ
Ֆնիլիս պատուիրակ

Ս. ՈՒԹԶՕԼ ԵՒ ԸՆԿ
Ընդհ. Գործակալ

ROYAL EXCHANGE ASSURANCE

BRANCHE-MARITIM

ETABLI A LONDRES

EM 1720

Ծովային Ապահովագրական Ընկ. Խիստ վաստակաւոր պայմաններով: Մասնաւոր պան. պանաւթեամբ մը ընկերութիւնս կ'ապահով. պղրդրուակ կրակի արկածներ, 10 օրուար նոյս անաւամբ մը թերանցներու (Doeks մէջ ինչպէս յԱնգլիա նոյնպէս և զիւրաւոր սօցներու մէջ ինչպէս Մարտիլի, Հալոի Համպուրկի են. են:

Իզմիրի Ներկայացուցիչ
F. BLACKLER

ՏԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ԼՕՆՏՈՆ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1848 ԻՆ

Պատրաստ 1910 Դեկտ. 31ին

Օսմ. ոսկի

11,512,611

Առատածեռն պայմաններ, Հալաւոր բուեններ:

Ամեն տեսակ տեղեկութեանց համար գիւնը

Ս. ՈՒԹԶՕԼ ԵՒ ԸՆԿ
Ընդհ. ներկայացուցիչ Այտրմի կուտակութեան

ԼԸ ՏԱՆԻԻՓ Ա ՎԻԷՆ

ԱԻՍՏ. ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՋԵՆԱՇՆՈՐԶԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ. Հաստատու 1867 թ.

Առաձայնատուկ ձեռնարկ կայս. եւ Թագ. կառավ. Ռկողութեամբ

Ցայսր իր Ապահովագրեալներուն վճարած է	250,000,000 ֆր.
Պահեստ ապահովում	50,000,000 »
Արժէք իր կալուածաց	7,000,000 »
Դրամագլ. ամբողջական	3,000,000 »
Պահեստ կեանքի ճիւղին	35,000,000 »

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ.—

Նետմի վրայ ամեն տեսակ պայմաններով:

Որոշ պայմանաւորով կամ հատկի մը վճարմամբ անկարողութեան պարագային:

Խառն ապահովագրութիւնը. 30/0 ապահովեալ յաւելումով:

Օժիտի եւ խնայողական ապահովագրութիւնը:

Բոլիսն. պայմաններն ամենէ նորագոյններն են և ամենէ առատածեռն: Տեղեկութեանց համար գիւնը ընդհ. գործակալներու:

ԲՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ ԵՒ ԱՆՐԻԲԷՋ
Քիւլիւ Գուգու օղլու խան